

Ризики та гарантії

<i>Можливі ризики</i>	<i>Міри щодо усунення ризиків</i>
Втрата або псування майна	Страховання майна
Брак клієнтів	Регулювання ціни на продукцію, розширення асортименту товару
Ризик падіння інтересу до продукції	Періодичне оновлення дизайну товару
Ризик, пов'язаний з діяльністю конкурентів	Постійне вивчення діяльності конкурентів, вивчення якості, цінової політики, продукції конкурентів
Хвороба працівників	Заміна тимчасово непрацездатного на здорового
Нещасний випадок (порізи, удари, травми)	Інструктаж з техніки безпеки, надання першої медичної допомоги, виклик -103
Крадіжка	Виклик міліції-102

У ході виконання науково-дослідницької роботи було розроблено бізнес-план для створення майстерні «Очумілі ручки» на базі ХГ №14.

Теоретична значущість дослідження: підготовка до самостійного життя в умовах нинішньої ринкової економіки, отримання нових знань і умінь, вміння застосовувати знання на практиці, навчитися шукати, аналізувати, знайти потрібну нішу, вміння складати бізнес-план.

Прикладна цінність: на основі отриманих результатів відкривається можливість почати свою справу.

Дата початку реалізації проекту – грудень 2016 року.

Засновники: Королюк А.О., Римарева Д.С. та творча група гімназії

Загальна вартість проекту складає 1324,1 грн.

УДК 005.935.1:658.114.5(477)(045)

МОНІТОРИНГ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ В УКРАЇНІ

Роженко О.В.,

*Донецький національний університет економіки і торгівлі
ім. М. Туган-Барановського, Кривий Ріг, Україна
donnuet-stars@mail.ru*

MONITORING OF ECONOMIC ASSOCIATIONS IN UKRAINE

Rozhenko, Aleksandra,

*Mykhaylo Tugan-Baranovskyi Donetsk National University of Economics and Trade, Kryvyi Rih, Ukraine
donnuet-stars@mail.ru*

Анотація

В статті досліджено стан та тенденції діяльності господарських об'єднань в Україні в умовах євроінтеграції та глобалізації.

Об'єкт дослідження – діяльність господарських об'єднань в Україні

Мета роботи – виявлення тенденцій функціонування господарських об'єднань в Україні для пошуку шляхів підвищення ефективності їх управління.

Метод дослідження – статистичний аналіз діяльності господарських об'єднань в Україні.

Проаналізовано стан функціонування господарських об'єднань в Україні: асоціацій, концернів, корпорацій, консорціумів. В результаті дослідження виявлені найбільш соціально відповідальні господарські об'єднання, що сприяє розвитку країни. Виявлено найбільш активні галузі на ринку М&А. Запропоновано впровадження політики державного регулювання щодо залучення вітчизняних інвесторів ринку М&А, що призведе до досягнення більшого рівня економічної та соціальної ефективності їх управління.

Результати статті: проведено моніторинг діяльності господарських об'єднань в Україні за 2014-2016 рр.

Прогнозні припущення про необхідність розвитку теоретико-методичних засад оцінки підприємств як об'єктів операцій злиття і поглинання визначають перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: *господарське об'єднання підприємств, асоціація, корпорація, консорціум, концерн, тенденції, злиття і поглинання.*

Abstract

The paper proposes the status and trends of Ukraine business associations in terms of European integration and globalization.

Object of the study – activities of Ukraine business associations

Purpose of the study – identify trends of the Ukraine business associations operation to find ways to improve their management

Method of the study – Statistical analysis of Ukraine business associations

The state of operation Ukraine business associations: associations, corporations, consortiums, concerns. The study found the most socially responsible business association that promotes development. Revealed the most active sector in the market M & A. A state regulation implementing policies to attract domestic investors market M & A, which will achieve a greater level of economic and social efficiency of their management.

The results of the article – conducted monitoring of Ukraine business associations for 2014-2016 years.

Forecast assumptions about the need to develop theoretical and methodological foundations for enterprises as objects of mergers and acquisitions define prospects for further research.

Keywords: business association of companies, associations, corporations, consortiums, concerns, trends, mergers and acquisitions.

Постановка проблеми.

Економічні та соціальні перспективи України, в умовах євроінтеграції та глобалізації, безпосередньо залежить від діяльності господарських об'єднань. Як суб'єкт господарювання, господарське об'єднання наділено характерними рисами юридичної особи та представляє собою виробничо-господарську систему взаємозалежних та взаємообумовлених спеціалізованих та кооперованих підприємств, установ, організацій, що дозволяє їм ставити різновекторні цілі, розвивати якісні і кількісні параметри свого функціонування, вирішувати одночасно низку економічних та соціальних завдань. Тому, на сучасному етапі, діяльність господарських об'єднань в Україні напроцуд важлива для внутрішнього і зовнішнього розвитку країни та потребує постійного моніторингу, задля здійснення ефективного управління на моно, мікро, мезо, макро та глобальному рівнях.

Згідно Господарського кодексу України [1] підприємства мають право на добровільних засадах об'єднувати свою виробничу, наукову, комерційну

та інші види діяльності, якщо це не суперечить антимонопольному законодавству України. Цілі утворення господарських об'єднань – підвищення економічної ефективності суб'єктів господарювання що інтегруються та зростання соціальної ефективності. Задачі такого утворення різні та багатовекторні: розвиток інновацій, зміна кількісних і якісних параметрів діючого виробництва, уникнення та подолання кризових явищ, розширення ринків буту, організаційна та структурна оптимізація використання ресурсів і капіталів тощо.

Згідно законодавчо-правових норм, в Україні існує два види об'єднань: договірне об'єднання - асоціація і корпорація та статутне об'єднання – консорціум, концерн. За даними державної статистики [2], питома вага господарських об'єднань у загальній кількості суб'єктів ЄДРПОУ за організаційними формами за період 2013 року по 2016 рік змінилася з 0,29% до 0,27% відповідно. Аналіз статистичних даних дозволяє виявити найпоширеніші форми господарських об'єднань в Україні та тенденції їх змін (рис.1).

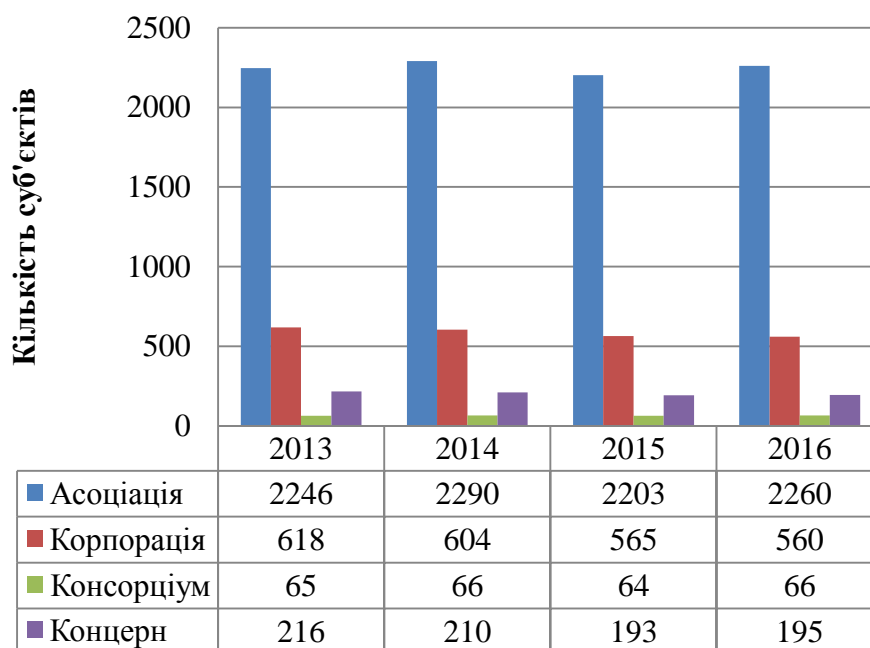

Рисунок 1 – Кількість господарських об'єднань на початок року (складено автором згідно [2])

За даними таблиці 1, найбільшу долю у кількості господарських об'єднань займають асоціації – більше 70%, на другому місці – корпорації (близько 20%), потім концерни – (біля 6%) та на останньому місці – консорціуми – близько 2%. При чому, питома вага асоціацій і консорціумів збільшується на протязі періоду що досліджується на 1,94: та 0,08% відповідно, а питома вага корпорацій т концернів – знижується: на 1,47% та 0,54% відповідно. Таким чином, найнегативніші тенденції спостерігаються в

такій категорії господарських об'єднань, як корпорації, але значення їх діяльності підтверджує рисунок 2, на якому продемонстровано рейтинг соціально-відповідальних підприємницьких структур, у якому на перших місцях саме корпорації.

Для здійснення ефективного управління господарськими об'єднаннями на всіх рівнях вкрай важливо проводити моніторинг ринку злиття і поглинання (M&A).

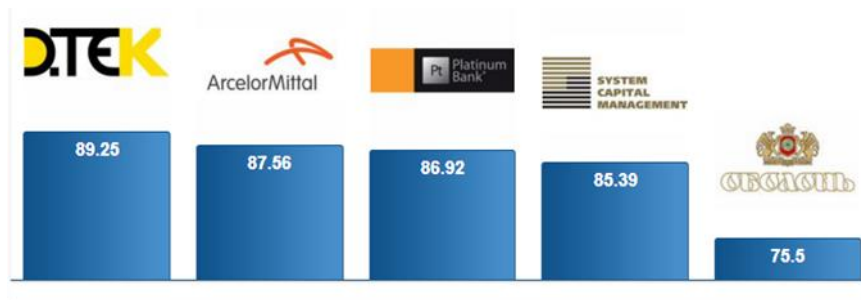

Рисунок 2 – Рейтинг соціально відповідальних компаній (згідно [3])

За даними [4] український обсяг угод M&A в 2014 році не більше USD 2 млрд, що в 3 рази менше, ніж в 2013 році та складає 0,06% від світового. Основним фактором падіння українського ринку M&A в 2014 році стали політична нестабільність, анексія Криму Російською Федерацією і активні бойові дії на сході України. В результаті ринок злиття і поглинання в Україні обвалився до небувалого рівня.

За даними [4] в 2014-2016 роках переважна більшість операцій на ринку злиттів і поглинань (M&A) Україна виступає в якості продавця. Найвизначнішою угодою, в якій українська компанія придбала іноземний актив є в 2014 році: покупка неплатоспроможного АТ "Лієпаяс Металурґс" ("Liepajas metalurģs") українською КВВ Груп за USD 138 млн; в 2015 - Банк

"Петрокоммерц-Україна" (Росія) українськими інвесторами за RUB 3,86 млн; в 2016: Pharmaceutical Company Marifarm (Словенія) українською компанією Pharmaceutical Company Arterium за EUR 6.8 млн.

Але прослідивши динаміку кількості операцій на українському ринку M&A (рисунок 3) можна спостерігати позитивні тенденції.

Отже, рисунок 3 демонструє зростання кількості операцій злиття і поглинання в Україні за 2014-2016 рр., яка зросла з 35 до 78. Зза розглядом галузевої структури, можна виділити як лідерів сектор фінансових і банківських послуг, сільське господарство та харчову промисловість та енергетичний сектор. Суттєве зростання демонструють і інші галузі.

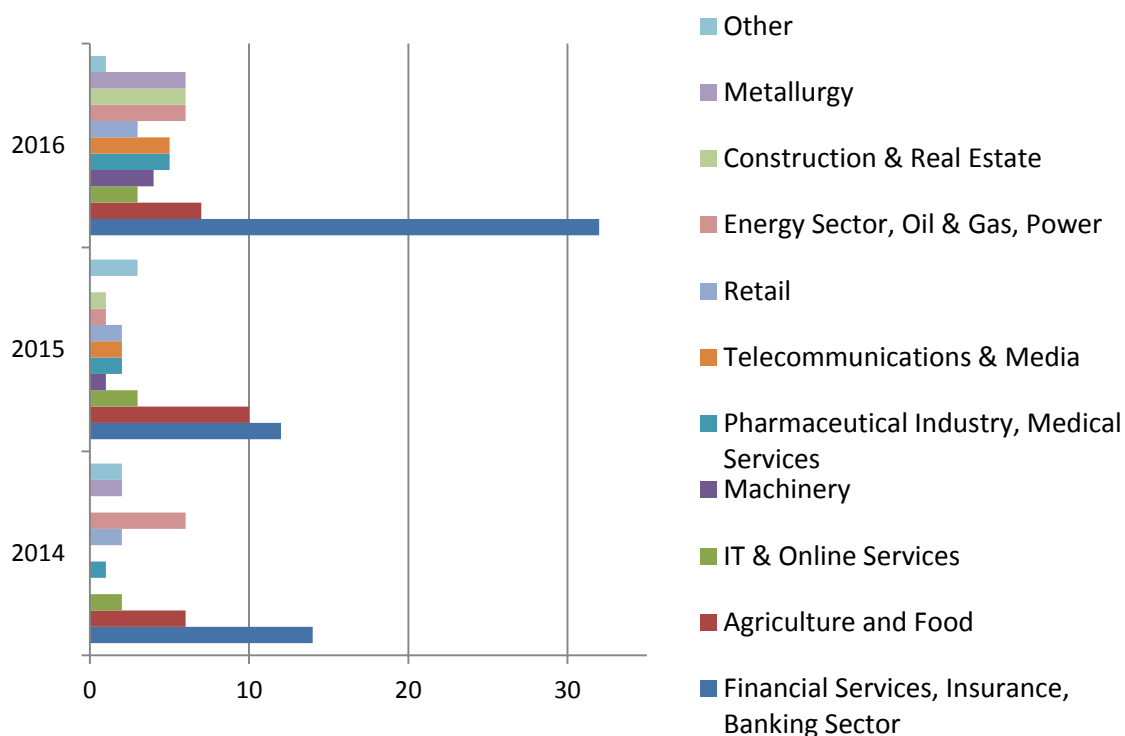

Рисунок 3 - Динаміка кількості операцій на українському ринку M&A (складено авором згідно [4]).

Але на ринку M&A Україна частіше виступає як продавець бізнесу ніж покупець, це свідчить про те що в процесах євроінтеграції і глобалізації громадяни України переважно виступають як наймані працівники, а не власники бізнесу. Тому, вважається за необхідне запропонувати впровадження змін у державній політиці щодо розвитку вітчизняного інвестування через непрямі методи регулювання: оподаткування, дозвільну систему, преференції тощо.

Висновок.

Проведений моніторинг діяльності господарських об'єднань в Україні демонструє нарощування активності України, як суб'єкта міжнародних відносин, в процесах євроінтеграції та глобалізації.

Виявлено, що найбільша кількість господарських об'єднань виступає в формі договірних (асоціації і корпорації), в яких найменша ступінь централізації управління. З огляду на специфіку господарських об'єднань, як великих підприємств, в тому що вони виступають як бюджетоутворюючі суб'єкти підприємництва на місцевих та державних рівнях, треба відмітити також високий рівень їх соціальної відповідальності, як вагомий фактор культурного та економічного розвитку суспільства в нашій державі.

За результатами моніторингу ринку злиття і поглинання в Україні, можна відмітити позитивні тенденції його зростання, особливо в стратегічних галузях розвитку нашої держави, таких як: сільське господарство та харчова промисловість, енергетика, IT сектор тощо.

Запропоновано впровадження політики державного регулювання щодо залучення вітчизняних інвесторів ринку M&A, що призведе до досягнення більшого рівня економічної та соціальної

ефективності управління на всіх рівнях національної економіки України.

Перспективи подальших досліджень.

Розвиток теоретико-методичних засад економічної оцінки підприємств, як об'єктів операцій злиття і поглинання.

Перелік посилань

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://Zakon1.Rada.gov.ua>
2. Статистичний щорічник України за 2015 рік. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Рейтинг социально ответственных компаний – 2013 / ИД «Галицкие контракты» / Аналітична записка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kontrakty.ua/rankings/239>
4. Аналітика українського ринку M&A [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mergers.com.ua/>

References

- 1 Verkhovna Rada of Ukraine (2003), “The Commercial Code of Ukraine”, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (Accessed 21 Nov 2016).
- 2 Statistical Yearbook of Ukraine for 2015: [Staty`sty`chny`j shhorichny`k Ukrayiny` za 2015 rik], available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- 3 Rating of Socially Responsible Companies – 2013 [Rejty`ng socy`al`no otvetstvennyh kompany`j – 2013], Publishing house "Galitsky contracts" / Policy Brief, available at: <http://kontrakty.ua/rankings/239>
- 4 Analytics M & A Ukrainian market [Analy`ty`ka ukray`nskogo rinka M&A], available at: <http://mergers.com.ua/>